

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ණය ගනු දෙනු ක්‍රම: තෙත් කලාපයේ ගමක බැංකුමය නොවන ණය ක්‍රම පිළිබඳ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයක්

**ලලිත් ජයසූරිය
විසිනි.**

ශ්‍රී ලංකාවේ ණය ගනුදෙනු කරන ආයතන මූලික වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදිය හැකිය.

- (අ) රටේ බලපවත්නා ව්‍යාපාර නීතිය යටතේ ලියාපදිංචි වූ බැංකු - මහජන බැංකුව, ලංකා බැංකුව සහ හැටන් නැෂනල් බැංකුව මේ සඳහා නිදසුන්ය.
- (ආ) බැංකුමය නොවන ණය දෙන ආයතන-සමාජ සම්බන්ධතා මගින් පිහිටවන ලද ණයදෙන ආයතන, පෞද්ගලික ණය දෙන පුද්ගලයින් සහ ව්‍යවස්ථාදයකගේ පනතක් මගින් පාලනය වන එහෙත් කෙලින්ම රජය හා සම්බන්ධ නොවන ආයතන ලෙස මේවා කොටස් කළ හැකිය. උදාහරණ ලෙස ගම්බද පෞද්ගලික ණය දෙන්නන් සහ සමුපකාර ණය දෙන සමිති ඉදිරිපත් කළ හැක.

අධ්‍යයනයේ පරමාර්ථය:

මෙම ලිපියේ අරමුණ වන්නේ තෝරාගත් ගමක බැංකුමය නොවන ණය දෙන ආයතන පිළිබඳ විධිමත් විග්‍රහයක් කිරීමයි. මෙම විග්‍රහය ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ මිනුවන්ගොඩ උප දිසාපති කොට්ඨාශයේ මැදගම්පිටිය ගමෙහි දැනට සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක වන ග්‍රාමීය ණය දෙන ආයතනයන් සහ වෙනත් ණය දෙන පුද්ගලයින් පිළිබඳව කරණ ලද්දකි. සාර්ථක ණය දෙන ආයතනයක් ලෙස මෙහිදී සලකනුයේ යම් ආයතනයක් පහත දැක්වෙන ලක්ෂණ පිළිබිඹු කරන අවස්ථාවන්හිදීය.

1. දීර්ඝ කාලයක්, එනම් අවුරුදු 30 කට වැඩි කාල පරිච්ඡේදයක් පුරා ක්‍රියාකාරී වීම සහ නීත්මය පිළිගැනීමක් තිබීම.
2. වෙනත් ආයතන වලින් ණය ලබා නොගෙන අලභ්‍ය ප්‍රාග්ධනය රැස් කර ගැනීමට පොහොසත් වීම.
3. නිකුත් කළ ණය කලට වේලාවට ආපසු අයකර ගැනීමට හැකිවීම.

ක්‍රම වේදය:

(අ) දත්ත රැස්කිරීම.

දත්ත රැස්කිරීම මූලික වශයෙන් සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ මෙන්ම සමීක්ෂණයට භාජනය වූ ණය දෙන සමුපකාර සමිතියේ තබා ඇති ගිණුම් වාර්තා හා ලිපි ලේඛන ආශ්‍රිතව කරන ලද්දකි. සම්මුඛ සාකච්ඡාව සඳහා ආකෘති ගත කල ප්‍රශ්න මාලාවක් යොදාගනු නොලැබූ අතර සමීක්ෂණ

නියැදිය අරමුණු සහගතව තෝරාගත් එකකි. මෙසේ තෝරා ගත් සමීක්ෂණ නියැදිය පහත සඳහන් පුද්ගලයින්ගෙන් සමන්විත වේ.

- (1) මැදගම්පිටිය සමුපකාර ණය දෙන සමිතියේ සාමාජිකයින් 23 දෙනෙකු (මෙය මුළු සාමාජික සංඛ්‍යාවෙන් 30% කි.)
- (2) එම සමිතියේ සාමාජික නොවන, මැදගම්පිටිය ගමෙහි කුටුම්භ 10 ක මුළු සාමාජිකයින්ගෙන් අවම වශයෙන් එක් සාමාජිකයෙක් (ගමේ මුළු කුටුම්භ සංඛ්‍යාව 156 කි.)
- (3) ගම්කුළ මුදල් පොලියට දෙන්නන්, සිටිටු පවත්වාගෙන යන්නන් හා මුදල් වෙළෙඳ පොලට බලපෑම් කළ හැකි පුද්ගලයින් නියෝජනය වන පරිදි තෝරාගත් පුද්ගලයින් 6 දෙනෙකු.

ආකෘතිගත කල ප්‍රශ්ණ මාලාවකින් දත්ත රැස් නොකළ බැවින් ප්‍රමාණාත්මකව ඇතැම් තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට අපහසුවීම අධ්‍යයනයේ සීමාවක් ලෙස සැලකිය හැක. කෙසේවුවද ණය දෙන සමිතියේ ගිණුම් ආශ්‍රිතව ලබාගත් තොරතුරු ප්‍රමාණාත්මකව ඉදිරිපත් කළ හැකි අතර ඒවායේ නිරවද්‍යතාව සාධාරණය කළ හැක. සමුපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් අඛණ්ඩව මෙම ගිණුම් වාර්තා පරීක්ෂාවට භාජනය කෙරෙන බැවින් ඒවායේ නිරවද්‍යතාව තවදුරටත් තහවුරු කෙරේ.

ප්‍රදේශයේ මුදල් වෙළෙඳපොළේ සංයුතිය

සමීක්ෂණයට භාජනය වූ ප්‍රදේශය තුළ පහත සඳහන් උපක්‍රම මුදල් ආයෝජනය හා ණය ලබා ගැනීම සඳහා උපයෝගී කර ගනු ලැබේ.

i. විවිධ සිටිටු වර්ග:

- අ. වෙන්දේසි සිටිටු
- ආ. වෙන්බර් සිටිටු
- ඇ. ලොකරැසි සිටිටු

ii. ණය දෙන වෙනත් පුද්ගලයින්:

- අ. පෙට්ටිකාසි දම්ම හා උගස් බඩු ගැනීම කරන පුද්ගලයින්
- ආ. උගස් බඩු ගෙන මුදල් ණයට දෙන ලියාපදිංචි ව්‍යාපාරිකයින්
- ඇ. තමන්ගේම මුදල් පොලියට දෙන්නන්
- ඈ. නිෂ්පාදන මිලට ගන්නා වෙළෙඳුන්
- ඉ. කඩිනම්යන්

iii. බැංකු

අ. මහජන බැංකුව සහ ග්‍රාමීය බැංකුව

ආ. ලංකා බැංකුව

ඇ. උප තැපැල් කාර්යාලය (ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ භාබාදක් වශයෙනි)

විවිධ සිටුව වර්ග

සිටුවවක් යනු යම් පිරිසක් විසින් කිසියම් එකඟ වූ මුදලක් නියමිත ධාරාසීමාවකට වරක් එළඹෙන නිශ්චිත දිනකදී එකතු කොට අනු පිළිවෙලින් එම සාමාජික පිරිස අතර බෙදා ගැනීමය. මෙසේ මුදල් සාමාජිකයන් අත බෙදා ගැනීමේ පිළිවෙත එක් එක් සිටුවවේ ස්වභාවය අනුව දෙනස්වේ.

(අ) වෙන්දේසි සිටුව

වෙන්දේසි සිටුවක සාමාජිකයින් මාස්පතා ගිවිසගත් මුදලක් නියමිත දිනකදී ගෙවති. පළමු මාසයේ එක්වන මුදල සිටුව හිමියා වෙත වෙන්දේසියකින් තොරව පිරිනැමිය යුතුය. අනෙකුත් සාමාජිකයින් දෙදෙන මාසයේ සිට සිටුවව ලබා ගැනීම සඳහා වෙන්දේසියකදී ඉල්ලුම් කළ යුතුය. වෙන්දේසිය ඉල්ලුම් කරුවන් ඉදිරිපිටදී ඇවර ක්‍රමය මත තීරණය කරනු ලැබේ. මෙහි විශේෂ ලක්ෂණයක් වනුයේ එකිනෙකාගේ මුදල් අවශ්‍යතාවය මත සිටුවවේ මිල තීරණය වීමයි. අලෙවියෙන් ලැබෙන මිල සියළුම සාමාජිකයින් අතර සමසේ බෙදාහරිනු ලැබේ. උදාහරණයක් වශයෙන් වරකට රුපියල් 100/- බැගින් ගෙවන සාමාජිකයින් දහ දෙනෙකු සහභාගි වන රුපියල් දහසක් වටිනා සිටුවක්, කිසිවෙකු විසින් රුපියල් 300/- ක මුදලකට වෙන්දේසියකදී ලබා ගත්තේ යයි සිතමු. එවිට ඔහුට රුපියල් දහසක මුදල හිමිවන අතර ඔහු විසින් සිටුවව ඉල්ලු මිල 'පොලිය' වශයෙන් සාමාජිකයින් අතර සමසේ බෙදාහරිනු ලැබේ. ඉහත උදාහරණය අනුව ආරම්භක මාසවලදී මිල ඉතාම ඉහල මට්ටමේ වල පැවතීම අතර, එක් අයෙකුට හිමිවන පොලි මුදල රුපියල් 30/- කි. මෙවැනි සිටුවවල ක්‍රමයෙන් තරඟ කරුවන් අඩුවීම නිසා, අධිසාන මාසවලදී එය ඉතා අඩු මිලකට කින්දුවේ. කෙසේ වුවද වෙන්දේසි සිටුව වල මූලික ලක්ෂණය වනුයේ සාමාජිකයන් අතර කියුණු තරඟයක් ඇතිවීමෙන් මිල තීරණය වීමයි.

(ආ) ටෙන්ඩර් සිටුව

ටෙන්ඩර් ක්‍රමයට අලෙවි කරන සිටුව වර්ගය මෙයට තරමක් වෙනස්ය. මෙවැනිවක් සාමාන්‍ය වෙන්දේසි සිටුවකින් වෙනස් වනුයේ ඉල්ලුම් කරුවන් විසින් තමන්ගේ ඉල්ලුම් රහසිගතව ලියා ඉදිරිපත් කළයුතු වීමෙනි. මෙවැනි සිටුවවක් සඳහා "ලන්සු" තැබිය හැකි වනුයේ එක් වරක් පමණි. සිටුවව කින්දු කිරීමේ ඇති ආවෘත භාවය නිසාම සමහර මාසවලදී එය ඉතා ඉහළ මිලකට ද තවත් සමහර මාසවලදී ඉතාම පහළ මිලකටද තීරණය විය හැක.

මෙම සිටුවවල ඇති රහසිගත බව නිසාම, කිසියම් මාසයක සිටුවව ඉල්ලුම් කිරීමට අවශ්‍යතාවයක් නොමැති සාමාජිකයෙකු වෙනුවෙන් "ලන්සු" ඉදිරිපත් කිරීමෙන් සිටුවව සංවිධානය කල පුද්ගලයාට මුදල් ලබාගත හැක. මෙය ටෙන්ඩර් සිටුව ක්‍රමයේ ඇති එක් අවාසියකි.

(ඇ) ලොතරැස් සිටුව

රුපියල් සියයකට අඩු මාසික ගෙවීම් ඇති සිටුව, වෙන්දේසි ක්‍රමයෙන් තොරව ලොතරැස් ඇදීම මගින් අලෙවි කරයි. මෙහිදී ගැනුම් කරුව පොලියක් හිමි නොවන අතර, සිටුවට සහභාගි වීමේ මූලික පරමාර්ථය වනුයේ මුදල් ඉතිරි කිරීමයි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ කාන්තා පක්ෂය අතර මෙම සිටුව ක්‍රමය බෙහෙවින් ජනප්‍රියව පැතිරී.

ණය දෙන වෙනත් පුද්ගලයින්

(අ) ගම් තුළ පෙට්ටි කාසි දැමීම සහ උගස් බඩු ගැනීම

මෙවැනි ස්ථාන 3 ක්, අධ්‍යයනය කළ ප්‍රදේශය තුළින් හඳුනාගත හැකි වූ අතර, ඒවා බොහෝ විට සිල්ලර කඩ හෝ වෙනත් වෙළෙඳ ව්‍යාපාර ආශ්‍රිතව පවතී. සතිපතා රුපියල් 1/- සිට 25/- දක්වා තොරයකුත් වාරිකයන්ගෙන් මුදල් ඉතිරි කිරීම මෙහිදී කළ හැක. තැන්පත් මුදල් සඳහා මාසිකව 3% - 5% දක්වා පොලියක් ගෙවන අතර, ජෛම ස්ථාන වලින් 10% - 15% අතර මාසික පොලියට ණය නිකුත් කරනු ලැබේ. මුදල් තැන්පත් කරන අයට මෙන්ම, පිටස්තර අයටද විවිධ භාණ්ඩ උගසට තබා ගැනීමෙන් ණය නිකුත් කෙරේ. කෙසේ වුවද මේවා අවශ්‍යයෙන්ම රත්තරන් බඩු විය යුතු නොවේ. බයිසිකල්, අත්ඔරලෝසු, රේඩියෝ හෝ ඇතැම් විටදී සලාක පත්‍ර පවා ඇප වශයෙන් භාර ගැනීමට මෙම වර්ගයේ උගස් හිමියන් සුදුසුමය. මෙහිදී සඳහන් කළ යුත්තේ පෙට්ටි කාසි ක්‍රමය එක්තරා ආකාරයක සිටුව ක්‍රමයක් බවයි. සිටුවක් වර්ෂයේ ඕනෑම මාසයකදී මිලදී ගැනීමට තැන්පත් කරුවන්ව ඉඩ ඇතත් පෙට්ටි කාසි ආපසු ගත හැක්කේ වර්ෂාවසානයේදී පමණය. තවද සිටුවකදී මෙන් නොව පෙට්ටි කාසි සඳහා නියම පොලියක් ලැබේ. “පෙට්ටිකාසි” නියමිත දිනට ගෙවියයුතු වන අතර එසේ නොහැකි වූ අවස්ථා වලදී ‘දඩ මුදල්’ අය කෙරේ.

පෙට්ටි කාසි එකතු කරන්නාගේ මූලික අරමුණු වන්නේ ණය සැපයීමෙන් පොලි රැස්කිරීම මෙන්ම දිනපතා මුදල් අවශ්‍යවන ව්‍යාපාරයක් සඳහා අදාළ මූලධනය රැස්කර ගැනීමයි. එක් පෙට්ටි කාසි කරුවෙකු වෙත සාමාන්‍යයෙන් සාමාජිකයින් 50 - 100 අතර සංඛ්‍යාවක් දැකිය හැකි අතර බහුතර සහභාගිත්වය කාන්තා පක්ෂයෙන් වීම කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි. කෙසේ වුවද සාමන්‍ය සිටුව ක්‍රමයට වඩා පෙට්ටි කාසි ක්‍රමය මුදල් තැන්පත් කරන්නාට අවදානම් සහිත වූවකි. එක් අතකින් මේ සඳහා නිත්‍යානුකූල රැකවරණයක් හැකි අතර, මුළු වර්ෂය පුරාම එක් පුද්ගලයකු අත විශාල පිරිසකගේ මුදල් වල වගකීම ඒකරාශී වී පැවතීම අන්තරායදයක විය හැක. මෙවැනි ස්ථානවල වාර්ෂිකව එක්වූ මුදල් ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් රු. 10,000/- - 12,000/- අතර විය.

(ආ) බඩු උගස්තබා ගෙන මුදල් දෙන ලියාපදිංචි ව්‍යාපාරිකයා

මොවුහුදු ගමේ මුදල් සැපයුම කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කිරීමට සමත්ව ඇත. මෙවැනි ව්‍යාපාරිකයින් ගම් මට්ටමින් නොව ගම් කිහිපයක් ආශ්‍රිතව ප්‍රාදේශීය උප නගර වල සිට තම ව්‍යාපාර කටයුතු ගෙන යති. යමෙකුට සමීක්ෂණයට භාජනයවූ පෙදෙසෙහි කුමන මාර්ගයක් ඔස්සේ හෝ සැතැ. 5 ක් ඉක්මවීමට පෙර උගස් බඩු කඩයක් වෙත ලගා විය හැක. මෙවැනි ව්‍යාපාරයක මුදල් ආයෝජකයින් කොටස් කරුවන් කිහිප දෙනෙකු හෝ එක් පුද්ගලයෙකු විය හැකි අතර නීතියෙන් පිළිගන්නා පොරොන්දු නෝට්ටු (උගස් බඩු මිලට ගැනීමේ

ආඥාපනත හා වංචා වැලැක්වීමේ ආඥාපනත ඇසුරිනි.) මෑ මුදල් ණයට දීම සිදු කෙරේ. එමෙන්ම මෙවැනි ස්ථාන වලින් ණය මුදල් ලබා ගැනීමට වැඩිදුර දුරු ඇප වශයෙන් තැබීම අනිවාර්යයෙන්ම කළ යුත්තකි.

උගස් බඩු ගන්නා ස්ථාන, නගරවල කේන්ද්‍රගත වීමට හේතු කීපයකි. පළමුව නගර වල ව්‍යාපාරිකයින්ට දෛනික වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා ණය සැපයීමෙන් විශාල ලාභ ලබා ගත හැකි වීම දෙවනුව ගම්මාන කිහිපයක කටයුතු එක්ස්ථානයකින් ආවරණය කර ගත හැකිවීම අවසාන වශයෙන් නගරයකදී ගම්වලට වඩා සුළු ආරක්ෂක විධිවිධාන යොදා ගත හැකි වීම යන කරුණුය.

1981 දී සමීක්ෂණයට භාජනය වූ ප්‍රදේශයේ පැවති ලියාපදිංචි උගස් බඩු ගන්නන් අයකළ පොලිය වර්ෂයකට 48% ක් විය. (මසකට පොලිය රුපියලකට ශත 04) පළමු මාසයේ පොලිය, මුදල් ණයට ගත් අවස්ථාවේදීම අයකරගනු ලැබේ.

මෙවැනි ව්‍යාපාරයක් ව්‍යාපාර පිරිවැටුම බද්දට යටත් වන අතර එම පිරිවැටුම බදු සඳහා ගෙවිය යුතු මුදලද, මුදල් ණයට ගන්නා අවස්ථාවේදීම අයකර ගනු ලැබේ. 1981 දී එම ප්‍රතිශතය 2%ක් විය. ඒ අනුව රුපියල් සියයක මුදලක් ණයට ගන්නා අයෙකු පළමු මාසය තුළදී රුපියල් 6/- ක මුදලක් පොලිය වශයෙන් ගෙවිය යුතුවේ. ඊළඟ මාස 11 තුළදී ගෙවිය යුතු පොලි වන රු. 44/- ද මුද්දර ගාස්තු වන -/50 ක මුදලද මීට එකතු කළ විට රුපියල් 50 ශත 50 ක් පොලිය හා අමතර වියදම් වශයෙන් ගෙවිය යුතුය. ඊ අනුව ඇත්ත වශයෙන් තමා වෙත ලැබුණු රු. 94/- ක් සඳහා ඔහු විසින් ගෙවා ඇති සබැඳි වාර්ෂික පොලිය 53. 72%කි.

(ඇ) තමන්ගේම මුදල් පොලියට දෙන්නා

තමන්ගේම මුදල් ව්‍යාපාරයක් වශයෙන් පොලියට දෙන විශේෂ පිරිසක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල දැකිය හැක. මොවුහු බොහෝ විට පාරම්පරික දේපල හිමියන්ය. මෙම පුද්ගලයින් තමන්ගේ මුදල් බැංකුවේ තැන්පත් කර ලැබෙන පොලියට වඩා, ඒවා අධික පොලි ප්‍රතිශතයකට ණයට දීමටත්, ඒ මගින් ඉඩම් හෝ කුඹුරු උගසට බැඳ ගැනීමටත් උත්සාහ දරති,

මෙම වර්ගයට අයත් පොලි කරුවන් අතර ක්‍රියාත්මක වන්නේ මාසික වැල් පොලි ක්‍රමයකි. බොහෝ විට ණය කරුවන් මෙහිදී ඉතාම අවාසිදායක කොන්දේසි වලට යටත් වීමට සිදුවේ. කෙසේ වෙතත් මෙවැනි ණය දෙන්නන් වෙතට යාමට තුඩු දෙන ප්‍රධාන හේතු තුනකි.

(1) බැංකු මාර්ගයෙන් ණය ලබා ගැනීමේදී හෝ ඉඩම් උගසට තබා ණය ලබා ගැනීමේදී අනුගමනය කලයුතු ආයතනික ක්‍රියා මාර්ගය ඉතා සංකීර්ණ එකක් වීම නිසා සාමාන්‍ය ගැමියෙකුට එය අනුගමනය කිරීම අපහසු වීම.

(2) ගම්බදව අධික පිරිබදව නිරවුල් ඉඩම් ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි. බොහෝ විට දක්නට ලැබෙනුයේ නොයෙක් මාදිලියේ නොබෙහු හවුල් ඉඩම්ය. එවැනි ඉඩම් බැංකුවකට උගස් කළ නොහැකි වුවද පෞද්ගලික ණය දෙන්නන් එම ඉඩම් වෙනුවෙන් ණය නිකුත් කිරීමට ඉදිරිපත් වීම.

1. මාසික පොලිය 10% - 20% වන අතර, ඊට අමතරව සමාජ සම්බන්ධතා වලදීද ණය කරුවාට ණය හිමියා වෙත බැඳීමකින් යුතුව කටයුතු කිරීමට සිදුවේ.

(3) වෙනත් සමාජ සම්බන්ධතා නිසා මෙවැනි අය වෙතට අනිවාර්යයෙන්ම ණය ලබා ගැනීම සඳහා යායුතු අවස්ථා උදවීම

(ඇ) ගමේ නිෂ්පාදන මිලදී ගන්නා වෙළෙන්දන්

සමීක්ෂණ ප්‍රදේශය තුළ මූලික කෘෂි නිෂ්පාදන වනුයේ පොල්, වී හා බුලත්ගස්. පොල් අලෙවියේ ඒකාබද්ධීකරණය ගමේ ව්‍යාපාරිකයින් පස් දෙනෙක් අතර රඳා පවතින අතර, ගමේ ඉතාම දියුණු ආර්ථික මට්ටමකින් ජීවත් වනුයේද ඔවුහුය.

බුලත් වෙළඳුමේ නියුතු අංශ 2 කි. මාක්ෆේපඩි ආයතනය මගින් 20% කට අඩු ප්‍රමාණයක්ද ඉතිරිය සතියේ පොල වෙත පැමිණෙන පිටස්තර තොග වෙළඳුන් විසින්ද පාලනය කරති.

පොල් වෙළඳුන් ගෙන් මෙන්ම බුලත් වෙළඳුන්ගෙන්ද නිත්‍ය ගනුදෙනු කරුවන්ට ණය ගනුදෙනු කරගත හැක. මොවුහු ණය නිකුත් කරනුයේ "පොලී රහිතව" ය. එහෙත්, ණය කරුවන්ගෙන් ගන්නා භාණ්ඩ සඳහා මිල නියම කිරීමේදී සාමාන්‍ය මිලට වඩා අඩු මිලක් ගෙවීමෙන් සැහවුණ පොලියක් මොවුන් විසින් ලබාගනී.

වී, කහ, ඉඟුරු වැනි කෙටිකාලීන බෝග එකතු කරන වෙළෙන්දන්ගෙන් මෙවැනි ණය මුදල් ලබා ගැනීමේ පහසුකම් අල්පය.

(ඉ) කඩ හිමියා

ගමට පාරිභෝගික ද්‍රව්‍ය වැඩි තරමක් අලෙවි කරන්නේ සිල්ලර කඩ හිමියන්ය. එසේම කෝපි ගම්මිරිස්, පුවක්, කරාබු, සියඹලා, ගොරක යනාදී සුළු බෝගද කෙසෙල්, අඹ යනාදී නිෂ්පාදනද අලෙවි කරන්නේ ඔවුන් විසිනි. මේ අනුව ගමක සිල්ලර කඩයක් තුළ විශාල ප්‍රමාණයක ගනු දෙනු සිදුවේ. ණය මුදලට කෙරෙන භාණ්ඩ අලෙවිය මින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකි. විශේෂයෙන්ම මාසික ස්ථිර ආදායමක් ලබන ගනුදෙනු කරුවන්ගේ හදිසි මුදල් අවශ්‍යතා සැපයීමේදී, කඩ හිමියන් ප්‍රධාන තැනක් ගනී. එහිදී මුදල් ණය පොලී රහිතව ලබා දුන්නද, ණයට අලෙවි කරන භාණ්ඩ සඳහා වැඩි මිලක් නියම කිරීමෙන් එය පිරිමසාලන බැව් පැහැදිලි වන්නකි.

මෙතෙක් සාකච්ඡා කරණ ලද සියළුම ණය වර්ගවලට වඩා ආපසු අයකර ගැනීමට අපහසුව ඇත්තේ, සිල්ලර කඩවලින් තම පාරිභෝගිකයින්ට භාණ්ඩ වශයෙන් ලබා දුන් ණය මුදල්ය. එහෙත් තම ගනුදෙනු කරුවන් හා දීර්ඝ කාලයක් තුළ කරන ගනුදෙනු වල දී ආපසු අයකර ගත නොහැකි ණය වලින් පාඩුව පියවා ගැනීමේ හැකියාවක් ගම්බද සුළු ව්‍යාපාරිකයන් තුළ ඇත. බැංකු

- (අ) මහජන බැංකුව
- (ආ) ලංකා බැංකුව
- (ඇ) ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව (තැපැල් කාර්යාලයේ ශාඛාව)

බැංකු වෙතින් කිසියම් විටක ණය මුදල් ලබා සිටියේ සාකච්ඡාවට භාජනය කළ 33 දෙනෙකුගෙන් 3% කටත් අඩු පිරිසකි. ජංගම ගිණුම් හිමියන් සංඛ්‍යාව නොවැදගත් කරමි වේ. දඹක කිහිපයකට පෙර සිට 'පාරම්පරික' ගැමි ජීවිත වැටුප් උරුම වූ එක් ඉතිරි කිරීමේ ක්‍රමයක් වූ

තැපැල් කාර්යාලයේ ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ (අද ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ) ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් හිමියන් ගණනාවක් සිටියද, ඔවුන්ගෙන්ද අවශ්‍යව ගනුදෙනු කිරීමට පෙළෙහි ඇත්තේ සුළු සංඛ්‍යාවකි. ජනගහනයට සාපේක්ෂව ගිණුම් සංඛ්‍යාව අල්පවන අතර වාණිජ බැංකු සහ ග්‍රාමීය ජනතාව අතර සම්බන්ධතාවය ඉතා දුරස්තරය. මීට තුඩුදිය හැකි හේතු කිහිපයකි.

(1) කිවිටුම බැංකුව සැ. 3 1/2 ක් දුරින් පිහිටි බැවින් කිසිවෙකුට සතියේ දිනක කළ යුතු කිසියම් ගනුදෙනුවක් සඳහා දින 1/2 ක් වත් මිඩංගු කළ යුතුවේ. එමෙන්ම ආසන්නතම ග්‍රාමීය බැංකු ශාඛාවට ඇති දුර සැ 1 1/2 කි.

(2) ගමතුල පිහිටි උප තැපල් කාර්යාලය ජාතික ඉතිරි ගරීමේ බැංකු ශාඛාවක් ලෙස ක්‍රියා කළත්, එහි වරකට තැන්පත් කළ හැකි උපරිම මුදල රු: 200 ක් වන අතර ආපසු ගත හැකි මුදල රු: 100 කි. එසේම නගරයේ තැපැල් කාර්යාලයෙන් ආපසු ගත හැකි ඒත්තේ වරකට රු: 250 කි. ඊට වැඩි මුදලක් ආපසු ගැනීමට නම් ප්‍රධාන කාර්යාලයට දන්වා සතියක් පමණ බලාපොත්තුව සිටිය යුතුය.

(3) වාණිජ බැංකුවල මුදල් තැන්පත් කිරීම පහසු වුවද ණය මුදල් ලබා ගැනීමේදී, අනුගමනය කළයුතු ක්‍රියා මාර්ගය ඉතා සංකීර්ණය. (මේ තත්වය ඕනෑම ආයතනික ක්‍රියා මාර්ගයකදී ඇතිවනු නොවැළැක්විය හැකිය.) රු. 1000 ක් වැනි මුදලක් ණයට ගැනීමේදී පවා ඉදිරිපත් කළයුතු ඇප කරුවන් පොයා ගැනීම බොහෝ ගැමියන්ට දුෂ්කර කාර්යකි.

වාණිජ බැංකු හා ගැමි ජනතාව අතර ඇති දුරස්ථතාවය වඩාත් හොඳින් පිළිබිඹු වන්නේ, සාර්ථක ණයදෙන සමුපකාර සමිතියක් ක්‍රියාත්මක වන විටදීය. අධ්‍යයනය කළ ප්‍රදේශයකට ග්‍රාමීය බැංකු ශාඛාවක් අවශ්‍යද? යන ප්‍රශ්නයට සමීක්ෂණයට භාජනය වුවන්ගෙන් 75% කටත් වඩා දුන් පිළිතුර වූයේ 'අනවශ්‍ය' බවය.

එසේම විවිධ සේවා සමුපකාර සමිතියේ කාර්යක්ෂමතාවය හා සසඳන විටදී ණය දෙන සමුපකාර සමිතියේ කළමනාකාරිත්වය වඩා සාර්ථක බව ඔවුහු පිළිගනිති.

සමුපකාර ණය දෙන සමිතිය.

අධ්‍යයනයට භාජනය කළ සමුපකාර ණයදෙන සමිතිය වන සීමා රහිත මැදගම්පිටිය සකසුරුවම හා ණය ගනුදෙනු පිළිබඳ සමුපකාර සමිතිය 1946 දී සාමාජිකයින් 43 කින් ආරම්භ කර ඇති අතර දැනට එහි සාමාජික සංඛ්‍යාව 76 කි. 3 වයස් කාණ්ඩ අනුව සාමාජිකත්වයේ ව්‍යාප්තිය මෙසේය.

	වයස්කාණ්ඩ	1946	1981
උ.වු.	18 - 25	07	03
	25 - 35	15	24
	35 - 45	12	13
	45 - 65	09	26
	65 - 0 වැඩි	-	10
		<u>43</u>	<u>76</u>

2. මේ තත්වය සමීක්ෂණය කරන ලද කාල සීමාවට අදාලය. දැනට මේ සීමාවන් වැඩි කර ඇත.
3. සමිතියේ ආරම්භය 1946 හා ලියා පදිංචි කළ වර්ෂය 1950 වේ.

1946 දී කාර්තා සහභාගිත්වයක් නොමැති වූ අතර 1981 දී සාමාජිකත්වයේ 35% කට වඩා පිරිසක් (27) කාර්තාවන් විය. එසේම, මෙහිදීදක්නට ලැබෙන තවත් විශේෂ ලක්ෂණයක් වූයේ සාමාජිකයින් ගෙන් 73% කට අධික ප්‍රමාණයක් (56) සමිති කාර්යාලය පවත්වා ගෙන යන ගමට සීමාවීමය.

ණය නිකුත් කිරීම හා ආපසු අය කර ගැනීම

ණයන් අරමුණු	1978	1979	1980	1981
කෘෂිකර්මය හා සත්ව පාලනය	7350/- (45.37%)	9700/- (42.03%)	8555/- (23.34%)	15000/- (33.35%)
සුළු ව්‍යාපාරික කටයුතු	850/- (5.25%)	1000/- (4.33%)	5100/- (15.12%)	10500/- (23.13%)
නිවාස අළුත්වැඩියාව ආදිය	6300/- (39.0%)	6500/- (28.26%)	15100/- (44.76%)	12750/- (28.09%)
ණය බෙරීමට	700/- (4.32%)	4880/- (21.14%)	3986.50 (11.12%)	4140/- (9.12%)
ඉඩම්/වාහන ගැනීමට හා වෙනත්	1000/- (6.17)%	1000/- (4.33%)	1000/- (2.96%)	4000/- (8.81%)

මෙම සමිතිය කිසිම විශේෂත්වයකින් තොරව විවිධ අරමුණු සඳහා ණය නිකුත් කර ඇත. අවසාන වර්ෂ හතර තුළ නිකුත් කර ඇති මුළු සංඛ්‍යාව 137 ක් වන අතර එය පහත සඳහන් ප්‍රමාණවලින් නිකුත් කර ඇත.

ණය මුදලේ ප්‍රමාණය සංඛ්‍යාව

රු. 250 ට අඩු	-	3
250 - 499	-	8
500 - 999	-	44
1000 - 2000	-	82

නිකුත් කොට ඇති ණය වලින් රු. 250/- ට වඩා අඩු ණය 3ක් පමණක් වාර්තාවී ඇති බැවින් සමිතියේ සාමාජිකයින් සුළු ණය අවකාශය සඳහා සමිතියෙන් පිටස්තර ණය දෙන්නන් වෙත යන බැව් පැහැදිලිවේ.

ණය සඳහා අයකරන වාර්ෂික පොලිය 12% කි. නාමික පොලිය එසේ වුවත්, ප්‍රායෝගිකව ගෙවීමට වනුයේ මිටක් අඩු පොලියකි. අඩුවන ශේෂයට පොලි ගණනය කිරීම නිසා ණය කරුට අමතර වාසියක් සැලසෙන අතර, නියමිත දිනට වාරික නොකඩවා ගෙවා නිමකළ හොත් වාර්ෂික පොලිය 7 1% ක් වේ. මෙතෙක් සමිතිය මගින් නිකුත්කර ඇති සියළුම ණය මුදල් ආපසු අයකර ගෙන ඇත.

ණය නිකුත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සුරකුම් වල ස්වභාවය

සමුපකාර ණය දෙන සමිතිවල කාර්යභාරය 1972 අංක 5 දරණ සමුපකාර ආඥාපනත මගින් පාලනයවේ. මින් සමිතියේ ගනුදෙනු වලට අවශ්‍ය නීත්‍යානුකූල බලය ලබාදී ඇත. එය පහත සඳහන් පරිදිවේ.

(1) පනතක් මගින්, නීත්‍යානුකූල රැකවරණය ලබා දී ඇති නිසා නිකුත් කරන ණය ගනු දෙනු වල වලංගු භාවය අධිකරණය පිළිගනී.

(2) ගනුදෙනු සම්බන්ධ ලිපි කටයුතු වලදී ගෙවිය යුතු මුද්දර ගාස්තු වලින් සාමාජිකයින් නිදහස් කොට ඇත.⁴

(3) මීට අමතරව, සමිතියේ කාරක සභාව අතුරු ව්‍යවස්ථානුකූලව, ඒ ප්‍රදේශයට ගැලපෙන පරිදි නොයෙකුත් සීමාවන් පනවා ගෙන ඇත.

එනම්, (1) ණය මුදලින් 10% ක වටිනාකමට සමාන වූ සමිතියේ කොටස් මුදල් ඉල්ලුම්කරු මිලයට ගෙන තිබිය යුතුය. එයට පොලී හෝ ලාභ ටනාගෙවන අතර, මෙම කොටස් මුදල් සමිතියේ ප්‍රාග්ධනය වේ. කොටස් මුදල් ආපසු ගත හැකි වන්නේ සමිතියේ සාමාජිකත්වය අවසන් වූ පසුවය.

(2) ණය ලබා ගැනීමේදී එවැනි කොටස් හිමියන් දෙදෙනෙක් ඇප කරුවන් ලෙස ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එක් සාමාජිකයෙකුට එකවර ඇපවී සිටිය හැක්කේ ණය දෙකක් සඳහා වන අතර, "ත්‍රිකෝණ ඇපය" නැතහොත් තිදෙනෙක් විසින් එකිනෙකාට ඇපවීමෙන් ණය 3ක් ලබා ගැනීම මෙහිදී පිළි නොගැනේ.

(3) සාමාජිකයෙකු ණය අයදුම් කරන විටදී, අවම ඊශයෙන් ණයෙන් 20%ක් ඊක් වටිනා සිහු සතු තැන්පත් මුදල් සමිතියේ තිබිය යුතුය. මේ සඳහා 10% ක වාර්ෂික පොලියක් ගෙවනු ලැබේ.

(4) ණය ගැතියන් ගෙන් ණය අයකරගත නොහැකි වූ විටදී, වගකීම ඇපකරුවන් දෙකද එසේ නොහැකිවූ විට කාරක සභාවේ සාමාජිකයින් වෙතද, අවසාන වශයෙන් මුළු සාමාජිකත්වය වෙතද බෙදීයන සීමා රහිත වගකීමකින් යුතු වීම මෙහි තවත් විශේෂ ලක්ෂණයකි. එනම් තනා ලබා ඇති කොටස් මුදල කෙතරම් කුඩා හෝ විශාල වුවද, සමිතියේ ගනුදෙනු සඳහා සියලුම සාමාජිකයින් සීමා රහිතව බැඳී සිටී.

(5) සමිති රැස්වීම සෑම මසකම පළමුවන ඉරිදි දින නොකඩවා පැවැත්විය යුතු අතර, සමිතියේ නිලධාරීන් විසින් ගනුදෙනු කටයුතු සෑම ඉරිදි දිනයන්හිදීම පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ.

වෙනත් ග්‍රාමීය මට්ටමේ සංවිධාන හා සසඳන විටදී, ණයදෙන සමුපකාර සමිති අංශ කිහිපයකින් ම ඉදිරියෙන් සිටී. එනම්,

---

4 1983. 01. 01 දින සිට සමුපකාර ණය දෙන සමිති සඳහා වූ මුද්දර ගාස්තු අනුග්‍රහය රජය මගින් ඉවත් කරගෙන ඇත.

(1) එහි පැවැත්ම අඛණ්ඩය. වාර්ෂිකව රජය මගින් පවත්වනු ලබන ගිණුම් පරීක්ෂණයකට භාජනය වන එකම ග්‍රාමීය මට්ටමේ ස්වේච්ඡා ආයතනය ණයදෙන සමුපකාර සමිතියයි.

(2) මෙම සමිති සාමාජිකයින් ඇතුළත් කර ගැනීමේදීද වෙනත් සමිති වලට වඩා වෙනස් ක්‍රමයක් අනුගමනය කරයි. එනම්, කාරක සභාව සහ මහා සභාවේ අනුමැතිය ඒ සඳහා අවශ්‍ය වේ. එසේම එක් එක් පුද්ගලයාගේ ණය ගෙවීමේ හැකියාව අනුව නිකුත් කරන ණය ප්‍රමාණය කාරක සභාව විසින් තීරණය කරනු ඇත. මෙහිදී ප්‍රධාන තැන ලැබෙන්නේ පුද්ගලයකුගේ සමාජ ආර්ථික තත්වයට නොව, විශ්වාසවන්තභාවයටය.

උදහරණයක් ලෙස කිසිම නිශ්චල දේපලක් අහිමි එහෙත් සමිතිය සමඟ විශ්වාසදායකව ගනුදෙනු කරන සාමාජිකයින් විශාල පිරිසක් රු. 2000 බැගින් වූ ණය මුදල් ලබාගෙන තිණවුද, ඒවා සාර්ථකව ආපසු අයකර ගැනීමටද සමිතිය සමත්ව ඇත.

අඩු පොලී ණය ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් සිදුවන ප්‍රතිඵලය

(1) මුදල් තැන්පත් කරන්නාට සිදුවන අවාසිය

වාණිජ බැංකු විසින් ගෙවන වාර්ෂික පොලී අනුපාතය 10% - 22% අතර උච්ඡාවචනය වන විටදී, තවදුරටත් ණය දෙන සමුපකාර සමිතියේ පොලී අනුපාතය 10% ක ස්ථාවර මට්ටමක පවතී. මෙම ස්ථාවර පොලී මට්ටම විශාල ලෙස මුදල් තැන්පත් කරන අයට අවාසි දායකය.

(2) 120% — 240% (මාසික 10% - 20%) වාර්ෂික පොලී අනුපාතයක් මත පිටස්තර පුද්ගලයන්ගෙන් ණයට ගැනීමට හුරුපුරුදු වූ ප්‍රදේශයක සමුපකාර ණය දෙන සමිතියක් විසින් 12% ක වාර්ෂික පොලිය දෙන ණය මුදල් කිසිවෙකුට දැඩි පොලී අනුපාතයකට ණයට දිය හැක. මෙය විසඳීමට නම්, ගමේ සියළුම ණය අවශ්‍ය පුද්ගලයින් සමිතියේ සාමාජිකයින් විය යුතුය. එමෙන්ම ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලන තරමට සමිතිය මුදල් අතින් ශක්තිමත් විය යුතුය.

නිගමන :

මෙම අධ්‍යයනයේදී පහත සඳහන් නිගමන වලට එළඹීමට හැකිවිය.

(1) වාණිජ බැංකු සහ ග්‍රාමීය ජනතාව අතර ඇති දුරස්ථභාවය නැතිකළ හැක්කේ එක්තරා සීමාවක් දක්වා පමණි. ආයතනික බාධක හා අක්‍රමවත් රාජකාරී මට්ටමේ සම්බන්ධතා නිසා විශාල සංඛ්‍යාවකට, වාණිජ බැංකු වලින් එල ප්‍රයෝජන ගත හැකි මාර්ග තවමත් ඇසිරී ඇත. කෙතරම් සරල පටිපාටියක් යටතේ වුවද, වාණිජ බැංකුවකට ගම් මට්ටමේ ණය යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කර නිසි ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම දුෂ්කරය. ගැමි ණය ක්‍රමයක් සාර්ථක වීමට නම්, ණය ගන්නා අයගේ ආර්ථික සාධක පමණක් නොව සමාජ සම්බන්ධතා ගැනද සැලකිලිමත් විය යුතුය. මෙවැන්නක් කළ හැකි වන්නේ, සිමිත ජන සංඛ්‍යාවකට සීමා වූ ණය දෙන සමුපකාර සමිතියක් වැනි, ගම්බද අසල්වැසි නෑ හිතවතුන්ගෙන් සැදුම්ලත් කුඩා ඒකකයකින් පමණි.

(2) ග්‍රාමීය මට්ටමේ සංවිධාන ගණනාවක් පසුගිය කාලසීමාව තුළ මෙම ප්‍රදේශයේ ආරම්භ කර තිබුණත්, අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන විත් ඇත්තේ ණයදෙන සමුපකාර සමිතිය භාමරණාධාර

සමිතිය පමණකි. මීට මූලික හේතුව වී ඇත්තේ සෑම සාමාජිකයකුටම පොදුවේ මෙන්ම පෞද්ගලිකවත් කැපී පෙනෙන ආර්ථික උපයෝජන ලබාගත හැකි වීමයි. නමුත් අවශ්‍ය අවස්ථා වලදී උපකාර කරගත හැකි නිසා සාමාජිකත්වය තුළ 'ආයතනය රැකගත යුතුය' යන හැඟීමක් අනිවාර්යයෙන්ම ඇතිවේ. අනිත් අතට පැහැදිලි ආර්ථික - සමාජ පදනමක් විරහිතව ගම්බද ප්‍රදේශවලට ආරෝපණය කෙරෙන සංවිධාන ඵලද්‍රී නොවේ.

(3) වානිජ බැංකු වලින් ණය ලබා ගැනීමේදී හා ඒවා අය කර ගැනීමේදී බලපාන බරපතල ගැටළුව වනුයේ බැංකුව හා මහජනයා අතර සම්බන්ධතා හුදෙක්ම රාජකාරී මට්ටමට, සීමා වීමයි. එහෙත්, ගමක පදිංචි බොහෝ දුරට එකිනෙකා දැන හඳුනාගත් සහ දැන සම්බන්ධතා වලින් බැඳුණු පිරිසකි. ඔවුන් අතර ආර්ථික සහ සමාජමය වශයෙන් ඇති අවබෝධය, ණය ක්‍රම යන් ක්‍රියාත්මක කරලීමද ප්‍රයෝජනයට ගත හැක

(4) වාර්ෂිකව රජය (සමුපාකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව) මගින් විගණනයකට ලක් කරන එකම ග්‍රාමීය මට්ටමේ ස්වේච්ඡා සංවිධාන සමුපාකාර ණය දෙන සමිතිය වේ. මේ මගින් එවැනි සමිතියක අඛණ්ඩව සහ නීත්‍යානුකූල තාවයද සාමාජිකයින් අතර විශ්වාසයද තහවුරු වෙයි.

(5) මෙම සමිතිය තම ගනුදෙනු සඳහා අවශ්‍ය මුදල් තම සාමාජිකයින් අතරින්ම සපයා ගෙන ඇත මේ සඳහා විවිධ උපක්‍රම භාවිතා කර ඇත. අලුත් අවුරුදු දින ගනුදෙනු කිරීම, තැන්පත් දිනයක් පැවැත්වීම, ණය ලබා ගැනීමේදී අවම වශයෙන් නිතිය යුතු තැන්පත් සීමාව නියම කිරීම, ඒ අතර වේ. විශේෂයෙන්ම ගමේ මුදල් ගම තුලම එක්රැස් කරගැනීම සහ ඒවා ගැමියන් ගේම අවශ්‍යතා සඳහා ණයට ලබාදීම අගතා කටයුත්තකි.

(6) ගම්බද ජනතාවගේ මට්ටමට ගැලපෙන පරිදි ඉතා සරල පටිපාටියක් යටතේ ණය ලබා දීම තම ප්‍රධාන ඉණාංගය කර නොගතහොත් කිසිම ණය දෙන ආයතනයකට ගම තුළ ග්‍රාමීය ඉතුරුම් හා අයෝජන තැන්පතු ග්‍රාමීය ආර්ථික සංවර්ධනයේලා ඵලද්‍රී ලෙස යෙදීමේදී ග්‍රාමීය ණය දෙන සමුපකාර සමිති, ගම්බද පොලී කරුවා, සිටිටු කරුවා වැනි ආයතන මෙන්ම පුද්ගලයින්ගෙන් ලබාගත හැකි අත්දැකීම් රාශියකි. වානිජ බැංකු සහ ගැමියන් සාකච්ඡා පුරුක ලෙස ඒ ආයතන සහ පුද්ගලයින් යොදා ගැනීම මෙම අත්දැකීම් සමුද්‍රය ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි එක් උපක්‍රමයකි.